

FORN VÄNNEN

JOURNAL OF
SWEDISH ANTIQUARIAN
RESEARCH

In memoriam : Hugo Jungner

Nordén, Arthur

Fornvännen 1940(35), s. 286-287 : ill.

http://kulturarvsdata.se/raa/fornvannen/html/1940_286

Ingår i: samla.raa.se

IN MEMORIAM

HUGO JUNGNER

Lektor Hugo Jungner avled i Stockholm, 58 år gammal, den 29 febr. 1940. Hans hälsa hade under de senare åren icke varit den bästa, men med okuvlig viljestyrka fortsatte han sitt arbete in i det sista, såväl vid skrivbordet som i katedern. Till den sjukhusbädd, från vilken han ej skulle uppstå, gick han direkt från skolsalen, efter slutat dagsverk, och på dödsbädden, strax före inslumrandet, nådde honom budet, att första häftet av hans stora verk, Västergötlands runinskrifter, på vilket han så träget arbetat, äntligen låg färdigt i renyck och nu alltså lämnade plats på hans skrivbord för arbetet med häftet nr 2. Med slocknande blick och domnad hand fick han nu låta vid den saken bero: det första häftet hann han ei ens se.

Den svenska runforskningen gör en svår förlust i och med att Hugo Jungner på detta sätt ryckts bort från en betydande men tyvärr ofullbordad arbetsuppgift. På detta fält förvaltade nämligen denne mångsidigt kunnige humanist sitt värv med lärdomens och kallelens dubbla självskrivnenhet. Hugo Jungner var en ovanligt kunnig språkman och därvidlag utrustad med det lyckliga komplement till en filologiskt nykter läggning, som heter fantasi: han hade den kombinationsförmåga, den gåva att kunna bygga upp, finna uppslag och så övertrumfa dessa med ständigt nya uppslag, ta upp sökandet från nya utgångspunkter, förkasta, börja om igen och under allt detta hålla hjärnan fri från missmod och förslitning, som konstituera den arbetsduglige runologen. Häri låg en

del av hans kallelse för just detta värv. Resten dolde sig i den omständigheten, att Hugo Jungner var en i västgötsk bondebygd och västgötsk kulturtradition djupt rotad man, en trofast son av det landskap, vars inskriftsmaterial han ägnade sitt vetenskapliga huvudintresse. Hela hans livsverk bars därför upp av en från djupa källflöden strömmande kraft, något som omedelbart röjde sig för var och en, som kom i beröring med honom.

Jungners doktorsavhandling, »Gudinnan Frigg och Als härad», var en åt många håll inriktad, med intensiv forskarglädje genomförd bygdeundersökning. Religionshistoria, arkeologi, ortnamnsforskning samverkade här i en fullmyndig forskares hand, och i ett avseende var avhandlingen banbrytande: den gav oss med arkeologiens hjälp en ny och mycket konkret föreställning om den romerska järnålderns Frej-dyrkan. Med denna avhandling som förarbete gick Jungner till bearbetningen av de västgötska runinskrifterna, och under ett mångårigt slit med inskrifter så besvärliga och samtidigt så fantasieggande som den åldriga Nolebystenen eller den nyfunna Högstena-galdern unnade honom ödet lyckan att få uppleva sitt forskarlivs höjdpunkt i och med upptäckten av Sparlösa-inskriften. Här fick den germanska språkforskningen en ny Röksten, och för brottningen med dess tolkningsmotigheter var ingen bättre utrustad än Hugo Jungner. I tre uppsatser och fyra föredrag hann Jungner framlägga sin från tidpunkt till tidpunkt vidareförda tolkning av denna inskrift, och den uppfattning av ett flertal textdetaljer, som han strax före sin bortgång delgav mig, innebar ännu en revision av hans dessförinnan senast framlagda tolkning.

Hugo Jungner hade vidsträckta intressen. Han blev tidigt föreståndare för Södermalms arbetarinstitut i Stockholm och förblev denna sin uppgift trogen in i det sista. Under sin tid som rektor vid Umeå läroverk 1925—30 tillhörde han stadsfullmäktige, var v. ordf. i Västerbottens läns hembygdsenning m. m. 1929 blev han lektor vid Nya elementarskolan i Stockholm.

Jungner hade från början ämnat bli teolog, och det har från många håll omvittnats, vilket utomordentligt inflytande han som kristendomslärare och morgonbönförrättare utövat. Han stod prof. Emanuel Linderholm nära, var en av förgrundsgestalterna i Religiösa reformförbundet och övertog efter Linderholm ordförandeposten i detta förbund. Därjämte var han ordf. i Samfundet för nordisk språkforskning i Stockholm.

Hugo Jungner var en helgjuten personlighet, illusionsfri och dock ljus i sin livssyn, rätträdig och varmhjärtad. Hans humor, hans trygga sinnesfrid, klara tanke och vittomspännande lärdom gävo dem alla outplånliga intryck, som kommo i beröring med honom. Hans västgötska hembygd förlorar i honom en av sina lyckosammaste utforskare.

Arthur Nordén

LITERARY NOTES AND REVIEWS

Johnny Roosval publishes a lengthy review of the great inventory work »The Churches of Denmark», of which the two largest provinces Præstø and Sorø are now completed. About 170 of the 2000 old churches in the country have therewith been published, and the system for the treatment of the remainder worked out and fixed. The foundation of the great work was laid by C. M. C. Mackeprang, and Poul Nørlund and Chr. Axel Jensen are the authors of the present volume, which has been edited by Victor Hermansen. The reviewer indicates the points of agreement between the Danish work and its Swedish counterpart »The Churches of Sweden»; the former, however, is intended to be somewhat less detailed than the latter. Each province is prefaced with a guide and concluded with an art-historical survey, both of which are invaluable and must be considered in their way model pieces of work.

The reviewer deals more in detail with certain special questions, and calls attention, *inter alia*, to the find of some arch-stones with carved rune-stone ornamentation of the Ringerike type in Hammar Church in Præstø province, one of the few apse churches preserved within the provinces published. If this find is compared with the colonnettes of the English 11th century type in the tribune arch, the reviewer finds it reasonable to date the church to the period about 1050, although in the Danish work the time of origin is given as about 1100. The account of the round churches is of great interest for the whole of the Nordic area. In structure 90 % of the churches in both the provinces exhibit a Roman character, although, as a result of subsequent alterations, the dominating impression is, at first glance, Gothic. After having touched on the question of units of measurement and proportions in the medieval churches, the reviewer passes on to a survey of sculptural decoration, baptismal fonts, mural paintings and wood sculptures of medieval architecture. With regard to the carpentry and wood sculpture of more recent times, the reviewer points out that it flourished in Denmark when Swedish art was relatively insignificant (the time of Christian IV) and vice versa.

*

Lektor Hugo Jungner died in Stockholm on 29th February 1940. Arthur Nordén has written his obituary and points out that Swedish rune research has suffered a great loss by the death of the investigator of the large and important material of runic writing in Västergötland. Jungner was a proficient linguist, equipped with imagination and a capacity for combination. The culmination of his achievements in the field of scientific research was the discovery of the Sparlösa inscription, to the interpretation of which he devoted constantly renewed labours. Jungner had extensive humanistic interests. He was a singularly complete and harmonious personality, free of illusions but with a bright outlook on life, upright and warm-hearted.